

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11

The 11th STOU National Research Conference

การส่งเสริมความเข้มแข็งในการดำเนินงานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในอำเภอเขาพนม จังหวัดกระบี่
Strengthening Operation of Farm Women Group in Khao Phanom District, Krabi Province

ธีรดา เขียวแดง (Teerada Khiawdang)¹ บำเพ็ญ เขียวหวาน (Bumpen Keowan)²สินีนุช คุรุเมือง แสนเสริม (Sineenuch Khrutmuang Sanserm)³**บทคัดย่อ**

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ระดับความคิดเห็น และความต้องการในการส่งเสริมของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร (2) ระดับความรู้ แหล่งความรู้ และการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร (3) ระดับความเข้มแข็งในการดำเนินงาน (4) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความเข้มแข็งในการดำเนินงาน (5) ระดับปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ประชากร คือ สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในอำเภอเขาพนม 358 คน กลุ่มตัวอย่าง 189 คน สุ่มตัวอย่างแบบง่าย เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่า ความถี่ ร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดอันดับ และการวิเคราะห์ถดถอยพหุ ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับความคิดเห็นในการดำเนินงานกลุ่มในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านความต้องการในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2) ระดับความรู้เกี่ยวกับกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านแหล่งความรู้ที่ได้รับในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ด้านการมีส่วนร่วมในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง 3) ระดับความเข้มแข็งในการดำเนินงานในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง 4) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความเข้มแข็งในการดำเนินงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ระดับความรู้เกี่ยวกับกลุ่ม แหล่งความรู้ของสมาชิก และระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิก 5) ระดับปัญหาในการดำเนินงานในภาพรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

คำสำคัญ ความเข้มแข็ง การดำเนินงานกลุ่ม กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

¹ นักศึกษาหลักสูตรเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช Teerada.7612@gmail.com² รองศาสตราจารย์ ประจำสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช Bumpen.Keo@stou.ac.th³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประจำสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช yoobench@hotmail.com

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11

The 11th STOU National Research Conference

Abstract

The objectives of this research were to study (1) level of opinions and needs in the extension of farmer housewife group members. (2) level of knowledge, knowledge resources, and participation in the operation about farmer housewife group. (3) level of strength in the operation (4) factor related to strength in the operations. (5) level of problems and suggestions in the operation about farmer housewife group. The population was 358 members of farmer housewife group in Khao Phanom district. The sample size of 189 people was simple random sampling method. Data was collected by conducting interview and was analyzed by statistics such as frequency, percentage, minimum value, maximum value, mean, standard deviation, ranking, and multiple regression analysis. The results of the research revealed that 1) the level of opinions in the group operation, overall, was at the moderate level. In regards to the needs, overall, was at the moderate level. 2) Level of knowledge regarding farmer housewife group, overall, was at the high level. For knowledge resources received, overall, was at the low level. Regarding participation, overall, was at the moderate level. 3) The level of strength in the operation, in general, was at the moderate level. 4) Factors related to the strength in the operation at statistically significant level were such as level of knowledge about the group, knowledge resources of members and the level of participation of group members. 5) Level of problems in the operation, overall, was at the low level. Suggestion in the operation, overall, was at the moderate level.

Keywords: Strength, Group operation, Farmer housewife group

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11

The 11th STOU National Research Conference

บทนำ

ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม ประกอบอาชีพการเกษตรเป็นพื้นฐาน และในสถานการณ์ปัจจุบันภาคเกษตรกรรมมีความสำคัญเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นพื้นฐานของการพัฒนาภาคเศรษฐกิจอื่นๆ และสังคมไทยในชนบทหน้าที่ในการทำการผลิตทางการเกษตรเป็นอีกหนึ่งหน้าที่ของสตรี สตรีในภาคการเกษตรปัจจุบันถือว่ามีความสำคัญและกำลังสำคัญในการพัฒนาชุมชนโดยเฉพาะแม่บ้านเกษตรกรซึ่งมีส่วนช่วยในการผลิตทางการเกษตร การแปรรูปสินค้าทางการเกษตรเพิ่มมากขึ้น เพื่อเพิ่มรายได้ในครอบครัว เป็นการแบ่งเบาภาระของหัวหน้าครอบครัว ส่งผลให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น จึงทำให้กลุ่มแม่บ้านในภาคการเกษตรรวมตัวกันและจัดตั้งกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรขึ้น ประกอบกับกรมส่งเสริมการเกษตร ได้ส่งเสริมสตรีในภาคการเกษตรรวมตัวกันเป็นกลุ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2511 เพื่อรับความรู้ทางด้านเทคนิคเกษตร และทางด้านการประกอบอาชีพการเกษตรให้สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้องและช่วยเสริมรายได้ให้ครอบครัว

ปัจจุบันจำนวนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น อย่างไรก็ตามมิใช่ว่าทุกกลุ่มจะประสบความสำเร็จหลายกลุ่มประสบปัญหาต่างๆ ในการทำงาน เช่น เรื่องของเวลา เงินทุน แรงงาน การจัดการ การขนส่ง ช่องทางการตลาด การประชาสัมพันธ์ เป็นต้น และกรมส่งเสริมการเกษตร (2555) ได้มีการแบ่งระดับกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรออกเป็น 3 ระดับ คือ 1) กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร แกนนำ (กลุ่มระดับขั้นที่ 1 ดี) 2) กลุ่มเกษตรกรพึ่งพาตนเอง (กลุ่มระดับขั้นที่ 2 ปานกลาง) 3) กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร (กลุ่มระดับขั้นที่ 3 ต้องพัฒนา) เพื่อเป็นการช่วยกระตุ้นในการพัฒนากลุ่มให้ดีขึ้น และให้เกษตรกรมีการร่วมมือเพื่อยกระดับกลุ่มให้มีมาตรฐานมากขึ้น โดยทั่วไปแล้วกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรมักจะมีการบริหารงานโดยยึดผู้นำเพียงคนเดียวที่มีอำนาจในการตัดสินใจโดยที่สมาชิกในกลุ่มมีส่วนร่วมน้อย จึงทำให้การมีส่วนร่วมเป็นอีกองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญในการพัฒนากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรให้มีความเข้มแข็ง เพราะจะเป็นส่วนที่เชื่อมโยงกับทุกฝ่ายในกลุ่ม และมีผลต่อความก้าวหน้าของกลุ่ม ถ้าสมาชิกมีความร่วมมือที่ดีกลุ่มก็จะสามารถที่จะพัฒนาไปได้ การส่งเสริมการเกษตรที่ผ่านมารกรมส่งเสริมการเกษตรได้ให้ความสำคัญสนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรเกษตรมาโดยตลอด และกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรก็ถือว่าเป็นองค์กรหนึ่งที่ต้องได้รับการส่งเสริมและสนับสนุน

ในอำเภอเขาพนมแม่บ้านเกษตรกรได้มีการรวมตัวตั้งกลุ่มขึ้นเพื่อเป็นอาชีพเสริม เพิ่มรายได้ โดยได้รับการสนับสนุนจากเคหกิจเกษตร เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ปัจจุบันมีจำนวนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในอำเภอเขาพนม จำนวน 9 กลุ่ม (สำนักงานเกษตรอำเภอเขาพนม, 2563) แต่เนื่องจากการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันยังขาดประสิทธิภาพและความเข้มแข็งในการดำเนินงาน ซึ่งส่งผลให้กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรไม่ประสบความสำเร็จได้มากเท่าที่ควร

ดังนั้นจึงเห็นสมควรที่จะศึกษาแนวทางในการส่งเสริมความเข้มแข็งในการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร เพื่อให้สามารถพัฒนาระดับการดำเนินงานให้เกิดประสิทธิภาพ พัฒนาให้มีความมั่นคงในอาชีพ มีรายได้เพิ่มขึ้น ให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และพึ่งพาตนเองได้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นในการดำเนินงาน และความต้องการในการส่งเสริมของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร
2. เพื่อศึกษาความรู้เกี่ยวกับกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร แหล่งความรู้ และการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11

The 11th STOU National Research Conference

3. เพื่อศึกษาความเข้มแข็งในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร
4. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความเข้มแข็งในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร
5. เพื่อศึกษาปัญหา และข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรในการวิจัยนี้ได้แก่ สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรทั้งหมดในอำเภอเขาพนม ที่จดทะเบียนกับกรมส่งเสริมการเกษตรจนถึงปี 2563 ทั้งหมด 358 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรทาโร่ ยามาเน่ ที่ค่าความคลาดเคลื่อน 0.05 ได้จำนวน 189 คน ทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายโดยการจับสลาก เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ ที่เป็นคำถามปลายปิด และปลายเปิด แบ่งออกเป็น 5 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม ตอนที่ 2 ความคิดเห็นในการดำเนินงาน และความต้องการในการส่งเสริมของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ตอนที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร แหล่งความรู้ และการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ตอนที่ 4 ความเข้มแข็งในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ก่อนนำแบบสัมภาษณ์ไปใช้ได้นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา หลังจากนั้นนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ซึ่งได้ค่า IOC = 0.98 และทำการทดสอบแบบสัมภาษณ์ กับสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในอำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่ จำนวน 30 ราย หาค่าความเที่ยง ในแต่ละตอนได้ค่าสัมประสิทธิ์ระหว่าง 0.830-0.926 สรุปภาพรวมของค่าสัมประสิทธิ์อัลฟามีค่า เท่ากับ 0.872 ซึ่ง แสดงว่ามีค่าความเที่ยงอยู่ในระดับสูงจึงสามารถนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลได้ จัดเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ถดถอยพหุ

ผลการวิจัย

1. สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพเศรษฐกิจ และสังคมของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในอำเภอเขาพนม มีอายุเฉลี่ย 43.38 ปี จบการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีสถานภาพสมรสเป็นส่วนใหญ่ มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.87 คน จำนวนแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 1.75 คน จำนวนแรงงานจ้างเฉลี่ย 3.28 คน ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก มีอาชีพรองเป็นรับจ้างทั่วไป สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรมีรายได้ของครัวเรือนจากการเกษตรเฉลี่ย 177,730.16 บาทต่อปี รายได้ของครัวเรือนนอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 91,392.86 บาทต่อปี มีระยะเวลาการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเฉลี่ย 3.97 ปี สถานภาพในกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นสมาชิก และการเป็นสมาชิกกลุ่มอื่นส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มกองทุนหมู่บ้าน

2. ความคิดเห็นในการดำเนินงาน และความต้องการในการส่งเสริมของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.22) โดยเห็นว่ากลุ่มมีความยืดหยุ่นในการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ กลุ่มมีระเบียบ ข้อตกลงที่สมาชิกทุกคนรับทราบปฏิบัติได้ และกลุ่มมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในการดำเนินงานอย่างชัดเจน ตามลำดับ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11

The 11th STOU National Research Conference

ความต้องการในการส่งเสริมการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.36) โดยต้องการการสนับสนุนปัจจัยการผลิตอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ต้องการการให้ความรู้เพื่อวางแผนการผลิตให้สอดคล้องกับตลาด ต้องการการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินงาน และต้องการการอบรมให้ความรู้ด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์ ตามลำดับ

3. ความรู้เกี่ยวกับกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร แหล่งความรู้ และการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

ความรู้เกี่ยวกับกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ตอบถูกต้องเฉลี่ย 13.77 ข้อ จาก 20 ข้อ) โดยคำถามความรู้ที่มีผู้ตอบได้ถูกต้องมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรคือการรวมตัวกันของสตรีในภาคการเกษตรอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ แนวทางในการดำเนินงานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรควรมีการจัดประชุมกลุ่มเป็นประจำเพื่อให้ทราบปัญหาและความต้องการของสมาชิก และสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรต้องมีการพัฒนาตนเอง และเฝ้าหาความรู้สม่ำเสมอ ตามลำดับ

แหล่งความรู้ที่ได้รับของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.54) โดยแหล่งความรู้ที่สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเข้าถึงความรู้ได้มากที่สุด คือ สื่อวิทยุชุมชน รองลงมาคือ สื่อบุคคล สื่อออนไลน์ และสื่อมวลชน ตามลำดับ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แหล่งความรู้เกี่ยวกับการเกี่ยวกับการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

n = 189

แหล่งความรู้	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ความหมาย	อันดับ
1. สื่อบุคคล	2.77	0.913	ปานกลาง	2
2. สื่อกลุ่ม	2.82	0.861	ปานกลาง	1
3. สื่อมวลชน	2.03	1.098	น้อย	4
4. สื่อออนไลน์	2.53	1.048	น้อย	3
เฉลี่ยรวมทั้งหมด	2.54	0.617	น้อย	

การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.29) โดยมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามมติและข้อบังคับกลุ่มอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ส่วนร่วมในการนำความรู้ที่ได้รับไปปรับปรุงครอบครัวและอาชีพ และ ส่วนร่วมในการหาข้อมูลที่ใช้ในการพัฒนากลุ่ม ตามลำดับ

4. ความเข้มแข็งในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.16) โดยด้านการบริหารทุนและทรัพยากร อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิก ด้านการให้ความสำคัญกับชุมชนด้านการบริหารจัดการกลุ่ม ด้านการจัดการสินค้าหรือบริการ และด้านการพัฒนาความรู้และความสามารถของสมาชิกและองค์กร ตามลำดับ ดังตารางที่ 2

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11

The 11th STOU National Research Conference

ตารางที่ 2 ความเข้มแข็งในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

n = 189

ประเด็นความเข้มแข็ง	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ความหมาย	อันดับ
1. ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม	3.09	0.464	ปานกลาง	4
2. ด้านการบริหารทุนและทรัพยากร	3.36	0.639	ปานกลาง	1
3. ด้านการจัดการสินค้าหรือบริการ	3.06	0.583	ปานกลาง	5
4. ด้านการพัฒนาความรู้และความสามารถ ของสมาชิกและองค์กร	2.97	0.515	ปานกลาง	6
5. ด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิก	3.28	0.518	ปานกลาง	2
6. ด้านการให้ความสำคัญกับชุมชน	3.19	0.584	ปานกลาง	3
เฉลี่ยรวมทั้งหมด	3.16	0.420	ปานกลาง	

5. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความเข้มแข็งในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร จากการศึกษาพบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความเข้มแข็งในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ระดับความรู้เกี่ยวกับกลุ่มของสมาชิก และแหล่งความรู้ของสมาชิก ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความเข้มแข็งในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุความสัมพันธ์ของตัวแปรกับความเข้มแข็งในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร (Y)

n = 189

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย (b)	t	Sig.
ค่าคงที่	0.952	4.065	0.000
X ₁ = อายุ (ปี)	0.001	0.652	0.515
X ₂ = จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (คน)	-0.053	-1.842	0.067
X ₃ = จำนวนแรงงานในครัวเรือน (คน)	0.055	1.943	0.054
X ₄ = รายได้ของครัวเรือนจากภาคการเกษตร (บาท)	3.772E-7	1.064	0.289
X ₅ = รายได้ของครัวเรือนนอกภาคการเกษตร (บาท)	7.452E-8	0.189	0.850
X ₆ = ระยะเวลาการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	0.008	0.567	0.572
X ₇ = ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	0.071	1.198	0.232

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11

The 11th STOU National Research Conference

ตารางที่ 3 (ต่อ)

n = 189

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์ ถดถอย (b)	t	Sig.
X ₈ = ระดับความต้องการในการส่งเสริมการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่ม แม่บ้านเกษตรกร	0.013	0.219	0.827
X ₉ = คะแนนความรู้ของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	0.020	2.350*	0.020
X ₁₀ = แหล่งความรู้ในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	0.107	2.485*	0.014
X ₁₁ = ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	0.355	6.693**	0.000
X ₁₂ = ระดับปัญหาในการดำเนินงาน	0.019	0.524	0.601
R ² = 0.569 SEE = 0.285 F = 19.369 Sig. of F = 0.000			

โดยมีสมการตัวแปรอิสระเพื่อทำนายความเข้มแข็งในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรคือ

$$Y = 0.952 + 0.001X_1 - 0.053X_2 + 0.055X_3 + 3.772E-7X_4 + 7.452-8X_5 + 0.008X_6 + 0.071X_7 + 0.013X_8 + 0.020X_9 + 0.107X_{10} + 0.355X_{11} + 0.019X_{12}$$

6. ปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

ปัญหาในการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย 1.71) โดยปัญหาด้านการจัดการสินค้าอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการบริหารทุนและทรัพยากร ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม และปัญหาด้านอื่นๆ ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.90) โดยมีข้อเสนอแนะด้านอื่นๆ อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ กลุ่มควรมีการจัดสรรผลประโยชน์ที่ชัดเจน ควรมีการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ร่วมกับภูมิปัญญา ควรมีการส่งเสริมการสร้างเครือข่ายกับกลุ่มอื่นๆ และการเชื่อมโยงตลาด รองลงมา คือ ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม ด้านการบริหารทุนและทรัพยากร และด้านการจัดการสินค้า ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพเศรษฐกิจ และสังคมของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร พบว่าสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ส่วนใหญ่มีอายุเฉลี่ย 43.38 ปี สอดคล้องกับการศึกษาของ สกาวรัตน์ เมืองงาม (2555, น. 100) ที่ศึกษาการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในจังหวัดสุรินทร์ พบว่า มีอายุเฉลี่ย 45.12 ปี จะเห็นได้ว่ากลุ่มเกษตรกรแม่บ้านที่เข้ามาอยู่ในวัยกลางคน เป็นวัยที่ได้ผ่านชีวิตครอบครัวและชีวิตการทำงานมาระยะหนึ่งมีความมั่นคง และความสำเร็จในชีวิต ส่วนใหญ่จบระดับการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สอดคล้องกับ สำเร็จ บรมฤทธิ์ (2553, น. 1) ศึกษาปัจจัยความสำเร็จทางการประกอบการธุรกิจชุมชน กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรแปรรูปอาหารบ้านจอมแจ้ง ตำบลสีกาย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย จะเห็นได้ว่าระดับการศึกษายังไม่สูงมากนัก เนื่องจากยังเข้าไม่ถึงการศึกษาได้ยาก สถานการณ์ทางการเงิน และมีหน้าที่ต้องช่วย

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11

The 11th STOU National Research Conference

ดูแลครอบครัว ข้อเสนอแนะ มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.87 คน และมีแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 3.28 คน มากกว่าการจ้างแรงงาน เนื่องจากสามารถใช้แรงงานในครัวเรือนในการดำเนินกิจกรรมได้โดยไม่ต้องใช้แรงงานจ้าง

รายได้ของครัวเรือนรวมทั้งหมด เฉลี่ย 269,123.02 บาทต่อปี แตกต่างกับ ชมพูรัตน์ ชมบุญ และ พนาภาศ ตีรวัฒนกุล (2561, น.2) พบว่า แม่บ้านเกษตรกรมีรายได้ของครัวเรือนเฉลี่ย 209,020.00 บาทปี อาจเป็นเพราะว่าสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมทำสวนยางพารา และสวนปาล์มน้ำมันเป็นอาชีพหลัก และมีอาชีพเสริมรับจ้างทั่วไป จึงทำให้รายได้มากกว่าเพียงพอในการดำรงชีวิตในครัวเรือน ระยะเวลาการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเฉลี่ย 3.97 ปี สอดคล้องกับ สำเริง บรมฤทธิ์ (2553, น. 113) พบว่า ระยะเวลาในการเป็นสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร 3.50 ปี อาจเป็นเพราะว่ากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในอำเภอเขาพนมส่วนใหญ่มีการจัดตั้งกลุ่มมาไม่เกิน 10 ปี จึงทำให้ระยะเวลาการเข้าร่วมเป็นสมาชิกของแม่บ้านเกษตรกรไม่มากนัก

2. ความคิดเห็นในการดำเนินงาน และความต้องการในการส่งเสริมของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

ความคิดเห็นในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร พบว่า มีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับมากที่สุด 3 ประเด็นแรก คือ กลุ่มมีความยืดหยุ่นในการดำเนินงาน มีระเบียบข้อตกลงที่สมาชิกทุกคนรับทราบปฏิบัติได้ และมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในการดำเนินงานอย่างชัดเจน สอดคล้องกับ สกาวรัตน์ เมืองงาม (2555, น. 105) พบว่า การดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรมีการประชุมกลุ่มเป็นประจำ มีเป้าหมายของกลุ่มที่ชัดเจน มีการแบ่งหน้าที่และกำหนดโครงสร้างกลุ่มที่ชัดเจนสอดคล้องกับความต้องการของสมาชิก ทั้งนี้เพื่อให้กลุ่มเกิดความเข้มแข็งและประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน

ความต้องการในการส่งเสริมการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร พบว่า มีความต้องการในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับมากที่สุด 3 ประเด็นแรก คือ การสนับสนุนปัจจัยการผลิต การให้ความรู้เพื่อวางแผนการผลิตให้สอดคล้องกับตลาด และการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินงานภายในกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร สอดคล้องกับ จาริพร บุตรสระเกษ (2556, น. 74) ศึกษาการดำเนินงานของคณะกรรมการกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรอำเภอนาดัง จังหวัดเลย พบว่า คณะกรรมการกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรมีความต้องการในการดำเนินงานมากที่สุดในด้านการสนับสนุนปัจจัยการผลิต การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสมาชิก และการพัฒนาความรู้ อาจเป็นเพราะว่าสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเห็นถึงความสำคัญของการดำเนินงานของกลุ่มอย่างต่อเนื่อง เพราะในบางฤดูกาลมีการขาดแคลนปัจจัยการผลิต

3. ความรู้เกี่ยวกับกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร แหล่งความรู้ และการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

ความรู้เกี่ยวกับกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย อาจเป็นเพราะว่าสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรมุ่งเน้นพัฒนาความรู้ในด้านการแปรรูป การพัฒนาผลิตภัณฑ์ ด้านการตลาด มากกว่าความรู้ที่เกี่ยวกับกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร โดยประเด็นที่สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรมีความรู้ในการดำเนินงานน้อยมาก คือ คิดว่าทั้งกรมส่งเสริมการเกษตร และกรมพัฒนาชุมชนเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการส่งเสริมการดำเนินงานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กล่าวคือ อำนาจหน้าที่ของกรมส่งเสริมการเกษตร มีภารกิจเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร ครอบครัวยุทธศาสตร์ องค์กรเกษตรกร และวิสาหกิจชุมชน การส่งเสริมและพัฒนาเพิ่มศักยภาพการผลิต การแปรรูป การเพิ่มมูลค่า การพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตร และผลิตภัณฑ์ โดยการศึกษาวิจัย พัฒนา กำหนดมาตรการและแนวทางในการส่งเสริมการเกษตร ตลอดจนการถ่ายทอด

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11

The 11th STOU National Research Conference

เทคโนโลยีการเกษตร และการให้บริการทางการเกษตร เพื่อให้เกษตรกรมีอาชีพและรายได้ที่มั่นคง มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งพาตัวเองได้อย่างยั่งยืน (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2557, น. 1-5) ส่วนอำนาจหน้าที่ของกรมพัฒนาชุมชน มีภารกิจเกี่ยวกับการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ และการมีส่วนร่วมของประชาชน ส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนฐานรากให้มีความมั่นคงและมีเสถียรภาพ จัดทำยุทธศาสตร์ชุมชน ตลอดจนฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชน (กรมการพัฒนาชุมชน, 2552, น. 1) ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่านักวิชาการส่งเสริมการเกษตรมีการบูรณาการในการปฏิบัติงานร่วมกับนักพัฒนาชุมชน จึงอาจทำให้สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรมีความเข้าใจว่ากรมพัฒนาชุมชนเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบ

ในการส่งเสริมการดำเนินงานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเช่นกัน

แหล่งความรู้ของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร พบว่า สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเข้าถึงแหล่งความรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเข้าถึงแหล่งความรู้จากสื่ออิเล็กทรอนิกส์มากกว่าสื่ออื่นๆ โดยได้รับข้อมูลจากการฝึกอบรม การประชุม และการศึกษาดูงาน อาจเป็นเพราะแม่บ้านเกษตรกรได้เข้าร่วมการประชุม ฝึกอบรมเกี่ยวกับโครงการของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ่อยครั้ง ทำให้ได้รับความรู้จากสื่ออิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด สอดคล้องกับ ฐานันท์ ตั้งจุฑา และคณิดา ไกรสันติ (2560, น. 982) ศึกษาแนวทางการพัฒนาศักยภาพการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านลานไทร อำเภอนาหม่อม จังหวัดสงขลา พบว่า สมาชิกกลุ่มแม่บ้านมีความรู้และทักษะในการผลิตจากประสบการณ์ การถ่ายทอดของผู้นำ และจากการศึกษาดูงาน

การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีการปฏิบัติตามมติและข้อบังคับกลุ่มอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ การนำความรู้ที่ได้รับไปปรับปรุงครอบครัวและอาชีพ และ นำความรู้ที่ได้รับไปปรับปรุงครอบครัวและอาชีพแตกต่างกับ ศุภชัย ใจยอด (2555, น. 86-87) ศึกษาการมีส่วนร่วมและบทบาทของสมาชิกในการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่า สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรมีส่วนร่วมในกิจกรรมการดำเนินโครงการอยู่ในระดับมาก อาจจะเป็นเพราะว่าในยุคเศรษฐกิจปัจจุบัน ทุกคนต้องประกอบอาชีพหลักของตนเพื่อหารายได้มาเลี้ยงครอบครัว จึงไม่ค่อยมีเวลาไปทำกิจกรรมของกลุ่ม ทำให้การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมกลุ่มน้อยลง

4. ความเข้มแข็งในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านการบริหารทุนและทรัพยากรอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิก ด้านการให้ความสำคัญกับชุมชนด้านการบริหารจัดการกลุ่ม ด้านการจัดการสินค้าหรือบริการ และด้านการพัฒนาความรู้และความสามารถของสมาชิกและองค์กร ตามลำดับ อาจเป็นเพราะว่ากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่มีการจัดตั้งมาไม่นานจึงทำให้กลุ่มมีการบริหารจัดการในด้านต่างๆ ได้ไม่ดีเท่าที่ควร ส่งผลให้กลุ่มมีความเข้มแข็งไม่มากนัก

5. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความเข้มแข็งในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

จากการศึกษา พบว่า มีตัวแปรอิสระ 2 ตัวแปร มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ ระดับความรู้เกี่ยวกับกลุ่มของสมาชิก และแหล่งความรู้ของสมาชิก โดยตัวแปรมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันทั้ง 2 ตัวแปรอิสระ กล่าวคือ 1) เมื่อระดับความรู้เกี่ยวกับกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเพิ่มขึ้น ความเข้มแข็งกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรก็จะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น อาจจะเป็นเพราะว่าเมื่อสมาชิกมีความรู้เพิ่มขึ้น ทำให้เห็นความสำคัญในการรวมกลุ่มกันดำเนินงานจึงส่งผลให้กลุ่มมีความเข้มแข็งมากขึ้น 2) เมื่อสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสามารถเข้าถึงแหล่งความรู้เพิ่มขึ้น

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11

The 11th STOU National Research Conference

ความเข้มแข็งกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรก็จะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น อาจจะเป็นเพราะว่าเมื่อสมาชิกสามารถเข้าถึงแหล่งความรู้จากสื่อต่างๆ เพิ่มขึ้น ทำให้มีความรู้ในการดำเนินงานมากจึงส่งผลให้กลุ่มมีความเข้มแข็งมากขึ้น

และมีตัวแปรอิสระ 1 ตัวแปรที่มีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติที่ระดับ 0.01 คือ ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร นั่นคือ เมื่อระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเพิ่มขึ้น ความเข้มแข็งกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรก็จะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เมื่อสมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินงาน เช่น การค้นหาปัญหา ส่วนร่วมในการวางแผน ส่วนร่วมในการดำเนินงาน ส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล และส่วนร่วมรับผลประโยชน์มากขึ้น ทำให้กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเกิดความเข้มแข็ง และเป็นกลุ่มที่พึ่งพาตนเองได้

6. ปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

ปัญหาในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ปัญหาในการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในภาพรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด ซึ่งปัญหาด้านการจัดการสินค้าอยู่ในระดับมากที่สุด และปัญหาที่สำคัญ คือ ขาดการเชื่อมโยงเครือข่ายสินค้ากับกลุ่มอื่นๆ อาจเป็นเพราะว่าสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 กลุ่มจึงขาดการติดต่อประสานงานสร้างเครือข่ายกับกลุ่มอื่น

ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีข้อเสนอแนะด้านอื่นๆ อยู่ในระดับมากที่สุด และข้อเสนอแนะที่สำคัญ คือ กลุ่มควรมีการจัดสรรผลประโยชน์ที่ชัดเจน อาจเป็นเพราะ ผลประโยชน์ในการดำเนินงานเป็นอีกหนึ่งปัจจัยสำคัญสำคัญที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และกลุ่มควรมีความโปร่งใสในการจัดการทางการเงิน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยมีข้อเสนอแนะที่จะนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ข้อเสนอแนะต่อสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

1) ผู้นำกลุ่มควรที่จะจัดให้มีการประชุม มีการวางแผนการผลิตและการตลาด เพื่อให้สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรได้เข้ามากำหนดแนวทางในการดำเนินงาน คิดวิเคราะห์ปัญหาและหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน

2) ควรมีการจัดประชุมกลุ่มทำข้อตกลงด้านผลประโยชน์ที่ชัดเจน มีความโปร่งใสและเปิดเผยข้อมูลทางการเงิน โดยสมาชิกทุกคนสามารถตรวจสอบได้

1.2 ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1) ควรมีการจัดอบรมเพื่อสนับสนุนในด้านองค์ความรู้ ให้แก่สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร เช่น ให้ความรู้เพื่อวางแผนการผลิตให้สอดคล้องกับตลาด การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินงาน ให้ความรู้ด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์

2) ควรส่งเสริมให้สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเรียนรู้จากสื่อออนไลน์ เนื่องจากปัจจุบันเป็นยุคที่เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของมากขึ้น เช่น การซื้อขายผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์ เฟซบุ๊ก ไลน์ ยูทูบ เว็บไซต์ การทำธุรกรรมทางการเงิน ซึ่งเป็นช่องทางเข้าถึงแหล่งข้อมูลได้ง่าย รวดเร็ว ทันต่อเหตุการณ์

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11

The 11th STOU National Research Conference

3) ควรมีการสนับสนุนด้านองค์ความรู้ให้กับสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรโดยผ่านสื่อในรูปแบบต่างๆ เช่น การจัดฝึกอบรม การสาธิต การศึกษาดูงาน การเข้าตรวจเยี่ยมกลุ่ม

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษาถึงความยั่งยืนและความต่อเนื่อง ในการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ภายหลังจากสิ้นสุดโครงการส่งเสริมของทางราชการ เนื่องจากผลการดำเนินงานต่างๆ ภายหลังการส่งเสริมนั้นขาดความต่อเนื่อง และขาดหายไปเมื่อสิ้นสุดโครงการ

2) ควรศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร เนื่องจากการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานมีความสำคัญต่อการส่งเสริมการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ส่งผลให้กลุ่มความเข้มแข็ง

3) ควรศึกษาปัจจัยความสำเร็จของการดำเนินงานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเพื่อเป็นแนวทางในส่งเสริมการดำเนินงาน และการบริหารจัดการกลุ่มให้เกิดความสำเร็จอย่างยั่งยืนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กรมการพัฒนาชุมชน (2552). อำนาจหน้าที่ กรมการพัฒนาชุมชน. สืบค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2564,

จาก <https://www.cdd.go.th/related-links/บริการภายใน/about-us/service-directory>.

กรมส่งเสริมการเกษตร. (2555). คู่มือการจัดตั้งและดำเนินงานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร. กรุงเทพฯ: สำนักพัฒนาเกษตรกร กรมส่งเสริมการเกษตร.

_____. (2557).ภารกิจและหน้าที่รับผิดชอบ. สืบค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2564, จาก https://www.doae.go.th/about_detail.php?id=TnJtblZUT2piUGFzSXhVN096ZWZqUT09.

จารีพร บุตรสระเกษ. (2556). การดำเนินงานของคณะกรรมการกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรอำเภอนาดัง จังหวัดเลย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต, ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.

ชมพูนันท์ ชมบุญ และ พนาภาศ ตีวรรณกุล. (2561). ความรู้และการปฏิบัติด้านเคหกิจของแม่บ้านเกษตรกร อำเภอดง จังหวัดภูเก็ต. วารสารวิทยาศาสตร์เกษตร, 49(2), 135-146.

ฐานันท์ ตั้งรุจิกุล และคณิดา ไกรสันติ. (2560). แนวทางการพัฒนาศักยภาพการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านลานไทร อำเภอนาหม่อม จังหวัดสงขลา. ใน การประชุมมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8 ประจำปี พ.ศ. 2560 (หน้า 969-984). สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

ศุภชัย ใจยอด. (2555). การมีส่วนร่วมและบทบาทของสมาชิกในการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน จังหวัดแม่ฮ่องสอน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.

สกวรัตน์ เมืองงาม. (2555). การดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในจังหวัดสุรินทร์. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต, ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัย-ธรรมาธิราช, นนทบุรี.

สำนักงานเกษตรอำเภอเขาพนม จังหวัดกระบี่. (2563). แผนพัฒนาการเกษตรอำเภอเขาพนม สำนักงานเกษตรอำเภอเขาพนม, จังหวัดกระบี่

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11

The 11th STOU National Research Conference

สำเร็จ บรมฤทธิ์. (2553). ปัจจัยความสำเร็จทางการประกอบการของธุรกิจชุมชน: กรณีศึกษากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรแปรรูปอาหารบ้านจอมแจ้ง ตำบลลิเกาย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย. (การค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, มหาสารคาม.

